

Oslo, 8. mai 2023

Energi- og miljøkomiteen

ENDRINGER I ENERGILOVEN OG PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (VINDKRAFT PÅ LAND) PROP. 111 L (2022–2023) – HØRING

Konsesjonssystemet for vindkraft på land har tillatt utilgivelige inngrep i norsk natur. Vi står i en naturklima-, og energikrise, og det er avgjørende at tiltak for å løse én av dem ikke forverrer en annen. Klar forankring i plan- og bygningsloven kan sammen med sterkere krav til gode og uavhengige konsekvensutredninger bidra til at dårlige prosjekter blir stanset på et tidligere stadium.

Vi noterer at OED i svært liten grad har tatt innspill i høringsrunden til følge i endelig lovutkast, og vi vil derfor påpeke flere av de samme elementene i dette innspillet.

Våre viktigste merknader:

- I arealsaker står kommunen fritt til å **omgjøre reguleringsplan** helt fram til byggetillatelse er gitt. I det opprinnelige forslaget fra OED om innlemmelse av vindkraft på land i plan- og bygningsloven var denne adgangen sterkt begrenset og gjaldt kun fram til konsesjonssøknad var sendt. I revidert versjon er omgjøringsadgangen utvidet noe, men ikke tilstrekkelig. Naturvernforbundet mener det er avgjørende at kommunen skal kunne vurdere om de vil endre eller oppheve vedtatt reguleringsplan for vindkraft i lys av ny informasjon fra konsesjonsprosessen og arbeidet med detaljplan/MTA. Kommunens mulighet til å omgjøre reguleringsplan etter konsesjonsbehandling bør ikke være svakere for vindkraft enn for andre arealformål. Vi ber om at den foreslåtte begrensningen ikke innføres gjennom at den foreslåtte § 12-18 strykes. Imidlertid har vi forståelse for at kommunen ikke kan endre/oppheve reguleringsplanen etter et fastsatt tidspunkt etter høringsfristen for detaljplan/MTA.
- Lovforslaget innebærer en svært **begrenset adgang** for kommunen til å sette vilkår for eventuelle vindkraftanlegg gjennom sin områdereguleringsplan. Vi ser ingen grunn til at det skal bestemmes fra lovgiver hva slags ikke-spesifikke vilkår som kan settes av kommunen som arealmyndighet, dersom kommunen ønsker dette. Vi foreslår derfor at følgende setning i foreslåtte § 12-1 strykes: «Reguleringen skal fastsette de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for beslutningen om arealbruk for vindkraftanlegget.»
- Det er positivt at NVEs rolle som konsesjonsgivende myndighet opprettholdes, og at NVE kan gis et mer koordinerende ansvar.

- Det er behov for grundige prosessveiledere for å sikre at slike saker blir korrekt behandlet.
- Det bør presiseres at forhåndstiltrede ikke kan gis til vindkraftanlegg i konflikt med samiske rettigheter før situasjonen er avklart rettslig.
- Etter at denne prosessen startet, har det kommet et betydelig antall søknader om energikonsesjon til **bakkemonterte solkraftanlegg**. Mange av de samme problemstillingene knyttet til kommunal arealmyndighet og demokratisk forankring ser ut til å gjøre seg gjeldende også for bakkemontert solkraft. Naturvernforbundet anbefaler derfor at det nye regelverket for vindkraft også gjøres gjeldende for konsesjonspliktig bakkemontert solkraft, og at dette tydeliggjøres gjennom å legge til «og bakkemonterte solkraftanlegg» der dette er relevant.

Nødvendig med prosessavklaring

Lovforslaget har manglende avklaringer knyttet til ny ansvarsfordeling mellom planmyndighet og konsesjonsmyndighet. Vi frykter ulik håndtering fra kommune til kommune og ulik vektlegging av naturverdier. Det bør lages et tydelig prosesskart, der det framgår hva som skal utredes, av hvem, og hvordan høringer og vedtak skal foregå på de ulike nivåene. Vi forutsetter at det lages en oppklarende forskrift slik PBL § 12-1 peker på, og at det etableres egne arealformål i PBL § 12-5 for henholdsvis vindkraft og solkraft.

Det foreslås at NVE skal overta enkelte oppgaver i planbehandlingen som etter normal saksgang ville vært kommunens ansvar som planmyndighet. De foreslåtte endringene i PBL § 3-7 innebærer at NVE kan «sende et forslag til områderegulering for vindkraftanlegg på høring og legge forslaget ut til offentlig ettersyn» i tillegg til «at NVE kan gjøres til ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger ved områdereguleringer for vindkraft etter KU-forskriften, dersom planmyndigheten (kommunen) ønsker dette».

Vi er enige i at det kan være fordelaktig at NVE som konsesjonsmyndighet gis et større organiseringsansvar fordi de vil kunne sikre en mer «standardisert» saksgang. I tillegg mener vi at samkjøring av konsekvensutredning for områdeplan og konsesjon kunne vært et godt forslag. Men dette er kun logisk om kommunen er sikret reell mulighet til å omgjøre reguleringsplanen etter at alle fakta ligger på bordet.

Forenklet versjon av saksgangen slik vi mener den bør være for å sikre naturhensyn, demokrati og kommunenes selvråderett:

1. Kommunen vedtar reguleringsplan med egenbestemte vilkår for arealene avsatt til vindkraft eller solkraft.
2. Konsesjonsprosessen gjennomføres av NVE, med en detaljert og uavhengig konsekvensutredning. Det utarbeides forslag til detaljplan/MTA.
3. Kommunen kan endre/oppheve reguleringsplanen i lyset av ny informasjon. Adgangen varer fram til et fastsatt tidspunkt etter høringsfristen for detaljplan/MTA.
4. NVE sluttbehandler detaljplan/MTA og gir endelig konsesjon, basert på kommunalt samtykke.

Naturhensyn må vektlegges sterkere

Konsesjonssystemet mangler fortsatt mekanismer og juridisk forankring som sikrer at natur-, kultur- og friluftsinnteresser blir ivaretatt. Når konsesjonssystemet oppdateres gjennom integrering i PBL, bør det derfor samtidig oppdateres med ufravikelige krav som sørger for at verdifull natur beskyttes mot vindkraft, samt at konsekvensutredninger og naturkartlegginger er uavhengige, ved at båndene mellom utreder og utbygger blir brutt. Dette vil være avgjørende for tilliten i krevende, nye prosesser.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder